

Det kunne da godt være, vi også skulle have lidt læsevejledning, når det drejer sig om selve finansloven og ikke kun denne her lov.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jamen jeg skal beklage, at jeg misforstod det, hr. Jes Lunde sagde før. Jeg troede, det var de penge, der var i det her forslag, der var disponeret over. Det kan jeg forstå at det ikke er, så de kritiske bemærkninger, der faldt i den retning, bedes man se bort fra.

Jeg kan hermed forstå, at alle de penge, der er, er til fri disponering, og at de derfor vil indgå i den samlede prioritering, som vi så ikke kender så meget til, og det vil jeg opfordre de pågældende til at sikre sig under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Vi har på et tidspunkt fremsat et beslutningsforslag om oprydning efter fortidens synder, som netop tog sigte på vores giftlossepladser. Og hvor var regeringen henne, hvor var SF henne, hvor var Enhedslisten henne? De stemte imod. Når vi kommer med nogle konkrete initiativer, der peger mod nogle bestemte områder, er man der ikke.

Men kan man lave sådan noget florumvundet noget, så man kan bruge pengene, som man finder for godt undervejs, uden nogen sikkerhed for nogen som helst effekt, så er man med på det, men når man går efter nogle præcise opgaver, er man væk.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af lovforslag nr. L 208: Forslag til lov om ændring af lov om naturbeskyttelse. (Forrentning af fredningserstatninger).

Af Niels Jørgen Langkilde (KF), Hans Christian Schmidt (V), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl.

(Fremsat 1/4 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det skal være hævet over enhver tvivl, at det er min klare hensigt, at ejere af ejendomme, der bliver berørt af fredninger, får den erstatning, som de har krav på. Og det tror jeg de gør med de regler, der gælder i dag, for fredningsmyndighederne har i flere tilfælde kompenseret særligt for rådighedsindskrænkninger i perioden, medens fredningssagen verserede.

Det er imidlertid ikke sket ved at fastsætte en tidligere forrentning, men ved at forhøje fredningserstatningen under henvisning til, at sagen har været meget længe.

De gældende regler i naturbeskyttelsesloven om forrentning af fredningserstatninger er helt i overensstemmelse med de øvrige tilsvarende regler inden for dansk ekspropriationsret. Det er et grundlæggende princip, at erstatningskrav for et lidt tab først forrentes fra det tidspunkt, hvor indgrebet besluttes og tabet konstateres og gøres op. Og tabet i anledning af en fredningssag kan først gøres op, når Fredningsnævnet træffer afgørelse om fredningen.

Særligt forrentningsreglerne har været genstand for nøje overvejelser i den naturfredningskommission, som forberedte udarbejdelsen af den reviderede naturfredningslov fra 1969, hvor der første gang blev fastsat regler om forrentning. På den baggrund kan jeg ikke tilslutte mig lovforslaget.

Jeg har tidligere udtrykt en positiv holdning over for De Danske Landboforeningers og Dansk Familielandbrugs ønske om at lade fredningserstatninger forrente fra et tidligere tidspunkt end datoen for Fredningsnævnets afgørelse. Men jeg har samtidig givet udtryk for, at der er tale om en meget kompliceret problemstilling, som jeg meget gerne vil klargøre over for udvalget. Jeg vil derfor oversende et notat,

der belyser alle aspekter af denne problemstilling.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Et kort spørgsmål til miljø- og energiministeren: Er ministeren ikke enig i, at restriktioner indtræder fra det øjeblik, en fredningssag rejses?

Peter Christensen (S):

Da vores ordfører vedrørende dette lovforslag ikke kan være til stede, skal jeg tillade mig at sige følgende:

Når man iagttager indholdet i dette lovforslag og de to beslutningsforslag, der skal behandles efterfølgende, må man sige, at den debat, som de borgerlige partier har rejst om grundlovens bestemmelser om ejendomsrettens ukrænkelighed på den ene side og lovgivnings-, planlægnings- og miljøområdet på den anden side, er blevet en total fuser.

Efter en forespørgselsdebat i maj sidste år, en debat om redegørelsen her i salen den 20. februar i år og utallige spørgsmål, påstande, samråd og bjerger af bilag i udvalget står vi nu med dette lovforslag og to beslutningsforslag. Det var så høsten af alle anstrengelserne. Det er sølle. Det er småt. Det er ubrugeligt. Og det er totalt umotiveret.

Efter behandlingen her i salen vil forslagene også blæse væk med forårsvinden. Tilbage står hele sagen som vidnesbyrd om en totalt gold oppositionspolitik anført af de miljøpolitiske ordførere fra Venstre og De Konservative.

Lovforslaget tilsigter, at erstatningssager skal forrentes fra det tidspunkt, en fredningssag rejses, i stedet for som nu fra datoen for Fredningsnævnets afgørelse.

Socialdemokratiet kan ikke støtte forslaget. Vi ønsker at fastholde ensartede regler for ekspropriationslovgivning. Alt andet vil også være uholdbart. Hvorfor skal der være forskel på grundejeres rettigheder over for fredningsplaner i forhold til andre indgreb i ejendommen, f.eks. et vejanlæg? Og er det realistisk, at en sådan forskelsbehandling kan opretholdes?

Og hvad med de sager, der rejses og ikke bliver gennemført, eller hvis dele af den rejste plan frafalder? De, der får erstatning, får en forrentning i de år, sagen har stået på. De, der udtages af planen, skal efter forslaget ingenting have. De får ingen forrentning af erstatningen i den tid, sagen har stået på. Hvorfor skal naboen have?

Forslaget rejser en række problemer og spørgsmål, men indeholder ingen løsninger på noget som helst. Derfor kan vi naturligvis heller ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det er sket i mange tilfælde, at der er blevet rejst en fredningssag af en privat forening, og at den ikke er blevet til noget. Jeg forstod på hr. Peter Christensen, at i en sådan situation, hvor man altså rådighedsindskrænker, forhindrer en jordejer i at disponere, så han får en vis indkomst, reducerer hans indkomst, fordi det fra rejstidspunktet er gældende, at man ikke må gribe ind i det, dér forstod jeg hr. Peter Christensen sådan, at det måtte folk bare tage på sig; der skulle ikke være nogen erstatning i den type situationer. Er det korrekt forstået?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Så vil jeg godt spørge den socialdemokratiske ordfører: Er ordføreren ikke enig i, at restriktioner indtræder, når en sag rejses? Og er det ikke rimeligt, at man så også får forrentet det beløb, man kommer til at mangle i den periode?

Vi har jo sager, der kan køre i 10, 12, 15 år, inden de bliver afklaret, inden man får sin erstatning. Så har man været pålagt restriktioner i hele den periode uden at få det beløb, man reelt har til gode, forrentet. Men de penge skal jo forrentes henne i banken, og det betyder, at i den periode kan erstatningen stort set spises op i rentetab.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Til hr. Niels Jørgen Langkilde: Jo, det er korrekt opfattet.

Men må jeg lige have lov til at sige, det plejer ikke at være normal procedure her i Folketinget, når en ordfører ikke kan komme og en anden oplæser ordførertalen, at der bliver rejst spørgsmål. Men vi kan jo godt indføre den vane igen.

Men jeg vil sådan set henvise de to ordførere til at rejse spørgsmål i udvalget.

(Kort bemærkning).

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Jamen nu kan vi så ikke stille spørgsmål i udvalget til enkeltmedlemmer eller til partier, men jeg har noteret mig det og skal ikke angribe den socialdemokratiske ordfører yderligere.

Jens Vibjerg (V):

Jeg vil godt indledningsvis sige til den socialdemokratiske stedfortrædende ordfører, at når man får læsset i hovedet, som vi fik her, må det også være på sin plads, at man reagerer på det.

Ellers vil jeg starte med at takke ministeren for, at ministeren oversender dette notat. Vi håber så, at det kan bidrage til, at vi får nogle af problemerne løst.

Men det er mit håb, at et samlet Folketing vil bakke op om lovforslaget. Den bestemmelse, der er i naturbeskyttelsesloven om, at man først forrenter fredningerstatninger fra det tidspunkt, hvor Fredningsnævnet har truffet sin afgørelse, er klart urimeligt, for lodsejerne skal jo respektere fredningsbestemmelserne allerede fra det tidspunkt, et forslag til fredning bekendtgøres offentligt.

En almindelig anstændig behandling af borgerne må være, at når man ikke kan udbetale erstatningen fra det tidspunkt, man indfører rådighedsindskrænkningerne, så må man i det mindste forrente beløbet fra det tidspunkt.

Der er jo ingen, der finder det urimeligt, at erstatningsbeløb ved ekspropriationer forrentes fra ekspropriationstidspunktet. Her forrentes altså fra det tidspunkt, hvor der sker en rådighedsindskrænkning.

Det bør også være tilfældet i fredningssager. Vi har jo oplevet fredningssager, som strækker sig over så lang tid, at det ligger uden for enhver ret og rimelighed.

Ministeren har flere gange erkendt, at fredningssager tager urimelig lang tid, og han har også lovet et udspil til at få nedsat disse urimeligt lange sagsbehandlingstider. Det er godt nok indtil nu blevet ved snakken, men en begyndelse kunne da være, at man i hvert fald forrenter det beløb, man skylder de pågældende lodsejere.

Det er urimeligt, at man kan gå i 10-12 år og leve med rådighedsindskrænkninger uden at få den tilgodehavende erstatning forrentet.

Så min appel til samtlige Folketingets partier skal være, at man bakker op om dette forslag, så vi i det mindste på det punkt kan behandle de berørte mennesker på en anstændig måde.

Anni Svanholt (SF):

De tre forslag, der her i dag ligger fra den forenede højrefløj, kan man næsten sige, kunne måske lige så godt være slået sammen til et forslag, men det er måske noget med, at det skal fylde noget; det skal se ud af noget. Jeg synes

faktisk godt, at man kunne have samlet det i et forslag. Men jeg skal sige noget om L 208.

Umiddelbart kunne det lyde meget rimeligt at give en forrentning af erstatningsbeløbet fra det tidspunkt, hvor en fredningssag rejses. Men der er jo forskel på ekspropriationer og fredningssager: Ekspropriationens afgrænsning er afklaret, når den finder sted, mens fredningens afgrænsning først er afklaret, når fredningssagen er afsluttet.

Forslaget betyder således, at lodsejeren, der er omfattet af et fredningsforslag, som ikke bliver gennemført, kan kræve erstatning, selv om hans eller hendes arealer ikke bliver fredet. Der kan endvidere i den tid, fredningssagen er under behandling, kræves særskilt erstatning for fredningsbestemmelser i fredningsforslaget, der udgår i den endelige fredning, fordi fredningsbestemmelsen har indskrænket hans rådighedsret i perioden fra fredningssagens rejnsning til dens afgørelse. Forslaget vil derfor, hvis man skal følge tankegangen i det, øge det administrative arbejde i Fredningsnævnet og Naturklagenævnet voldsomt og dermed forlænge behandlingstiden for fredningssager yderligere.

Vi mener, at sagsbehandlingstiden i fredningssager i forvejen er alt for lang. Det er meget beklageligt. Men den kan kun nedsættes ved, at der afsættes flere ressourcer til Fredningsnævnets og Naturklagenævnets arbejde. Og det ville være meget ønskeligt, hvis behandlingstiden kunne komme ned.

Med disse ord vil jeg afvise forslaget, som det ligger.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

I Det Radikale Venstre kan vi ikke tilslutte os lovforslaget.

De gældende regler er helt i overensstemmelse med andre regler inden for dansk ekspropriation, hvorefter et tab forrentes fra det tidspunkt, hvor tabet konstateres, og i øvrigt er det allerede sådan i den eksisterende lovgivning, at der er mulighed for at fastsætte et andet begyndelsestidspunkt for forrentningen end datoen for Fredningsnævnets afgørelse.

Som sagt har vi ikke nogen som helst mulighed for at støtte det fremsatte lovforslag.

Derudover vil jeg også gerne sige, at vi ikke er med i den hetz – kan man sige – som Venstre, De Konservative, Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet for øjeblikket udøver i forhold til det åbne land. Jeg synes, det er dybt problematisk, at vi er ved at udvikle en så skarp modsæt-

ning i Folketinget mellem på den ene side de partier, der er parat til at beskytte det åbne land, og som er klar over, at naturen er et fælles anliggende, som man ikke bare kan overlade til forvalterne af den private ejendomsret, og så en anden fløj, som virker, som om de er fuldstændig ligeglade med, hvad der sker med det åbne land.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kommer til at spørge den radikale ordfører: Skulle forslaget her efter den radikale ordførers opfattelse betragtes som noget negativt over for naturen?

Det er tværtimod det omvendte, der gør sig gældende, for i det øjeblik, hvor man behandler folk anstændigt, får de et mere positivt forhold til fredningssager. Der er ikke noget at sige til, at når man bliver behandlet så uanstændigt, som vi har oplevet i så mange sager, så breder der sig en negativ holdning til fredninger. Det forslag her kan være med til at rette op på det.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Til hr. Jens Vibjerg: Jeg synes, at folk skal behandles ordentligt. Det skal der ikke være nogen tvivl om. Og vi har heldigvis en række juridiske eksperter udsagn om, at det gør vi.

Jeg er fuldstændig enig med fru Anni Svanholt i, at noget af det bedste, vi kunne gøre i forhold til fredningssagerne, er, at den tidsperiode, hvori de løber, blev kortere. Det ville absolut være en hjælp for os alle sammen. Men vi er ikke parat til at begynde at bruge yderligere penge til at kompensere de lodsejere, som en eventuel fredning går ud over.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Kan jeg så få den radikale ordførers tilsagn om – De Radikale er jo trods alt regeringsparti – at de vil arbejde hurtigt for, at vi får nedsat sagsbehandlingsperioden på fredningssager, så vi kan komme ud over de der helt urimeligt lange sagsbehandlingsperioder, som vi oplever nu?

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Ja. Og da er det jo heldigt, at der er nogle partier, som har stor indflydelse på, at vi netop også får effektiviteten op i de forskellige klagenævne, vi har på de forskellige områder, så jeg ser frem

til, at partierne virkelig vil lægge sig i selen for at sikre, at behandlingstiderne bliver kortere ved at møde op osv.

Ja. Jeg vil gerne give Det Radikale Venstres tilslutning. Vi vil gerne være med til at gøre alt, hvad vi kan, for at sikre, at de her fredningssager ikke løber over en længere årrække. Og så regner jeg selvfølgelig også med at få Venstres tilslutning til en finanslov, hvor vi generelt går ind og sikrer os, at vi får bedre muligheder for at yde naturen den beskyttelse, den skal have, herunder også de lodsejere, som er med til at forvalte naturbeskyttelsen.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu er det jo ikke en finanslovdebat, vi skal have her i dag. Det er efterhånden to år siden, at jeg første gang i Miljøudvalget rejste spørgsmålet om at få afkortet sagsbehandlingsperioderne, og der er endnu intet sket fra regeringens side, men nu ser jeg frem til, at tilsagnet fra den radikale ordfører kan være med til at puste liv i regeringen.

Aage Brusgaard (FP):

Nu vil jeg ikke begynde at læse så meget op af selve forslaget, for jeg regner med, at alle ordførerne har sat sig ind i, hvad det drejer sig om.

Der bliver sådan ligesom sagt, at nogle går ind for naturen og andre ikke går ind for naturen. Det er slet ikke det, den her sag drejer sig om. I § 1, nr. 1, står der tydeligt: »Erstatningsbeløb forrentes fra datoen for offentliggørelse af sagens rejnsning . . .«. Det er egentlig dét, det drejer sig om.

Nu ved alle ordførerne jo godt, at jeg har det med at gemme på artikler, og det har jeg faktisk også gjort her. Jeg har en hel dyngede deroppe, og jeg har kun taget en sag med, for vi har jo kun fem minutter. Den har været i en af vores dagblade med navns nævnelse, så derfor kan det ikke gøre noget at læse det op; sagen drejer sig om en ruinerende fredningsmafia.

Altså: Det er en familie, der har tabt deres penge, netop fordi de købte et hus i 1990, uden at der var nogle klausuler på det. Den 8. februar 1991 meddeler Frederiksborg Amts tekniske afdeling med henvisning til naturfredningslovens § 11, at Børlov, det hedder familien, ikke måtte foretage sig noget som helst omkring huset, fordi amtet har planer om at frede deres hus. Den går så videre.

I 1993, altså et par år senere, kommer der så en afgørelse om, at familien må afstå huset for

500.000 kr., og så bliver området fredet. På trods af, at de samme myndigheder har haft tre forskellige uvildige ejendomsmæglere oppe for at bese huset, og på trods af, at de gennemsnitligt har vurderet huset til 1,1 mio. kr. – det er altså det, de har sagt, de kunne sælge huset for – bliver familien spist af med ½ mio. kr., altså under halvdelen af det, som de tre ejendomsmæglere har sagt, at det kunne sælges for.

Familien går så videre til Naturklagenævnet, og dér vinder de sådan set sagen, fordi Naturklagenævnet siger, at der ingen grund er til at frede selve huset; det er kun nødvendigt at frede en del af jorden, dvs. noget af grunden. Det gør jo så ikke sagen bedre for familien, for så kan de jo slet ikke sælge huset, og det ankes videre.

Et par år efter falder der en afgørelse, hvor familien får 50.000 kr., fordi jorden ikke må bruges til noget. Og så udtaler formanden for Naturklagenævnet, Lars Busk, at det da er rigtigt, at det ikke er muligt at få forrentningen, før der er sket en endelig domfældelse, og det er da også urimeligt. Og så siger han videre, at fredningssager nu en gang er meget langsommelige, og vi har da eksempler på, at det har varet meget længere – den her sag har altså taget 4-5 år – formanden siger så, at det egentlig er en af de sager, der kører meget godt, meget gelinde; det normale er, at det tager væsentlig længere tid.

Det er altså sådan, at når det offentlige lægger sin klamme hånd på en ejendom, og der så måske falder en dom 10 år senere, så får ejeren erstatning på det tidspunkt; men vi mener, at man burde have forrentning fra det tidspunkt, hvor det offentlige rejser sagen, fordi dér er familien afskåret fra at sælge huset og afskåret fra at gøre ting ved huset, eventuelle forandringer, de har ønsket.

Det er sådan set det, vi appellerer om i dette lovforslag, og det har rent faktisk ikke noget med miljøbeskyttelse eller andre ting at gøre.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Aage Brusgaard er meget optaget af det med pengene og måske langt mindre optaget af at få nedbragt sagsbehandlingstiden. Jeg vil godt spørge hr. Aage Brusgaard: På hvilken måde vil Fremskridtspartiet medvirke til at få gjort noget effektivt ved den tid, der medgår – det er i mange tilfælde for lang tid – og hvilke overvejelser har Fremskridtspartiet gjort sig, for så vidt angår fred-

ningsnævne og også Naturklagenævnets arbejde? Hvordan kan det komme op i omdrejninger, sådan at vi får afgjort de her sager hurtigere?

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Nu er jeg en af dem, der både bor ude på landet og færdes ude på landet. Jeg sidder også i Naturklagenævnet, og jeg har siddet i kommunalbestyrelse og amtsråd mange år, så jeg ved faktisk godt lidt om, hvad det drejer sig om, og det danske land har bedst af ikke at være fredet.

Der er masser af eksempler på, at ganske almindelige borgere og bønder passer jorden og områderne bedre, end når det offentlige går ind og freder et areal. Jeg vil tilbyde fru Anni Svanholt, at hun kan tage med mig til Mors, så skal jeg vise nogle eksempler på, hvad der sker, når tingene bliver fredet. Det er en af tingene.

En anden ting er, hvad vi vil gøre, for at det skal gå hurtigere. Vi vil, at det skal være sådan, at når det offentlige rejser en sag, så skal det offentlige også begynde at forrente den ejendomsværdi, der er på det hus eller den grund, som man vil frede, lige nøjagtigt fra den dag, man rejser sagen, således at ejeren i hvert tilfælde ved, at det ikke står helt i stampe, og således at det offentlige har en interesse i at køre sagen igennem så hurtigt som muligt. Alt her i livet drejer sig om penge, og det gør det også for SF.

Hvis fru Anni Svanholt en dag ikke fik sin gode, fede løn for at sidde herinde, så sad fru Anni Svanholt nok ikke i Folketinget. Vi kan lige så godt kalde en spade for en spade. Sådan er det. Og hvis det offentlige skulle forrente en sag fra den dag, de rejste sagen, så ville de have et incitament til at køre sagen til ende så hurtigt som muligt; fredet eller ikkefredet.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Aage Brusgaard kom jo meget langt omkring og endnu en gang en tur til Mors. Jeg kender udmærket Mors, og der er meget kønt, men det handlede jo ikke meget om denne her sag. Jeg hørte nemlig ikke noget som helst om, hvad Fremskridtspartiet ville gøre, om de faktisk er villige til at skaffe nogle flere penge til en hurtigere sagsbehandling. Det må da under alle omstændigheder være det rigtige, hvis man vil gøre noget her: at de pågældende lodsejere kan se frem til at få en hurtigere afgørelse end den, vi i dag ser i fredningssager.

Men hr. Aage Brusgaard kan jo få chancen endnu en gang til at svare.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Indledningsvis skal jeg beklage, at man ikke behandler L 208, B 109 og B 110 under ét, for de drejer sig stort set om det samme. Men jeg vil i hvert fald gerne give nogle sammenhængende kommentarer til de emner, de alle sammen vedrører, nemlig spørgsmålet om fredningen og den private ejendomsret.

Egentlig er det jo ærgerligt, at vi har et system, hvor der er privat ejendomsret til jorden. Det giver et utroligt bøvl, hver gang man skal gribe ind over for de forhold, for når man har den private ejendomsret, skalter og valter man med den, som det nu passer én. Derfor er det nødvendigt at gribe ind hele tiden, og så rejses der erstatningssager.

Jeg vil gerne endnu en gang sige, at når vi nu engang har den private ejendomsret og skal lave naturfredning, vil jeg meget stærkt anbefale, at man benytter den model, vi kender fra Skjern Å-projektet, hvor man overtog jorden – i modsætning til f.eks. sagen om Tøndermarsken, hvor man ikke gjorde det, og hvor der i dag stort set er betalt lige så meget i erstatning, som det ville have kostet at købe jorden, men hvor der stadig er bøvl og ubehageligheder.

Min grundlæggende indstilling er altså, at man skal følge den linje, at man skal overtage det, der skal fredes, undtagen i ganske få tilfælde, hvor der f.eks. er tale om at indrette en fredet bygning til privatbolig. Her er det ikke nødvendigt, for her opfatter man det faktisk som en fordel, at bygningen bliver fredet. Men når det drejer sig om industribygninger, har man problemer og bøvl. Gode bygningsperler står tomme og forfalder i op til 6 år. En bygning i Horsens, der hedder Bastian, er totalt forfalden; den er ikke blevet vedligeholdt, og der er ikke gjort noget ved den siden 1989. Det er en fredet industribygning i privateje, så vi kender også problemerne med at overholde fredningsbestemmelserne.

Min generelle holdning giver sig selvfølgelig udslag i, at jeg ikke kan gå med til at støtte et lovforslag, der går ud på at gøre erstatningerne bedre. Efter min opfattelse burde de egentlig være dårligere, så det blev nemmere at overtage ejendommene.

Med disse kommentarer skal jeg sige, at i hvert fald L 208 om ændring af lov om naturbeskyttelse, som går ud på at ændre forrentnings-

perioden for erstatninger, kan vi ikke støtte fra Enhedslistens side.

Ole Donner (DF):

Det lovforslag, vi her har til behandling, er Dansk Folkeparti medforlagsstiller til, og derfor kan vi selvfølgelig gå 100 pct. ind for det. Vi synes, det er i orden, at det bliver præciseret ved lov, at der skal gives en forrentning, hver gang man starter en fredningssag, og vi synes, det er en urimelig måde, man behandler borgerne på, når de skal gå og vente 5, 10 eller 12 år, før de får udbetalt deres erstatning.

Fru Anni Svanholt og hr. Bent Hindrup Andersen har været inde på, at de ikke kan forstå, hvorfor vi – jeg tror endda, fru Anni Svanholt brugte et så fint udtryk som de forenede højrefløjspartier eller noget i den retning – ikke har fremsat de tre forslag som ét forslag. Jeg vil godt sige til både fru Anni Svanholt og hr. Bent Hindrup Andersen, at det er der en naturlig forklaring på. Her og nu taler vi om et lovforslag, hvor vi helt præcist foreslår, at man ændrer en paragraf ditten og datten til det og det; men de to andre forslag er beslutningsforslag, hvor vi lægger op til, at der skal ske en drøftelse af spørgsmålene under udvalgsbehandlingen, hvorefter man pålægger regeringen at gøre et eller andet.

Derfor kan man ikke putte det hele sammen i en pakke; man må se på dem som forskellige forslag. Men det er klart, at hvis man ikke har sat sig mere ind i sagerne fra de to partiers side og ikke har fundet ud af, at der er tale om henholdsvis lovforslag og beslutningsforslag, er det selvfølgelig svært at diskutere på samme niveau.

Fru Elsebeth Gerner Nielsen afviste på De Radikales vegne at støtte lovforslaget med den begrundelse, at man blot kunne fastsætte et andet tidspunkt for forrentningen. Jamen det er jo netop det, forslagsstillerne ikke er tilfredse med. Det kan ikke være rigtigt, at nogle gange får man en forrentning, og andre gange får man ikke en forrentning, så det er et udmærket og gennemtænkt forslag.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Tak for de mange indlæg og kommentarerne til dette ikke særlig voldsomt omfattende forslag.

Ministeren mener, at vi allerede nu kan klare problemet ved at forhøje fredningserstatningerne; men det er jo netop en ret usikker metode, og den pågældende har ikke noget retskrav på

at blive behandlet på den måde. Det giver en ulighed for loven, som vi gerne ville bøde på med forslaget, og det er jo ikke et voldsomt kostbart forslag, så jeg forstår ikke den opstandelse, det har vakt hos nogle af talerne. Men ministeren var dog meget moderat, og vi glæder os til at se det notat, ministeren har lovet at sende til udvalget.

Vi er fuldt opmærksomme på, at man måske kan løse problemet på anden måde; men løses skal det i al fald, for forholdene er utilfredsstillende i en lang række situationer. Så meget har vi i hvert fald set, og hr. Brusgaard klargjorde udmærket med et udklip fra sin samling, hvad det kan afstedkomme.

Hr. Peter Christensen er normalt ikke ordfører for Socialdemokratiet i disse sager. Jeg fik ikke fat i, hvem det er, der har skrevet ordførertalen, men den var i al fald ganske barsk i tonen, og det var som at komme fra dag til nat, når man først hørte ministeren og derefter hr. Peter Christensen som socialdemokratisk ordfører. Socialdemokratiets vurdering var, at forslaget her var alt, hvad der kom ud af grundlovsdebatten. Initiativet startede godt nok før grundlovsdebatten, men det er da noget, der ligger helt i forlængelse af den, og jeg tror, hr. Peter Christensen og Socialdemokratiet skal se det som en beskeden begyndelse til en række initiativer for at værne om den private ejendomsret og sørge for, at det fundament, vores samfund bygger på, ikke undermineres.

Jeg skal ikke kommentere hr. Vibjergs, hr. Brusgaards og hr. Donneres bemærkninger. Det siger jo sig selv, at vi ikke er de mest uenige i denne verden, når vi kan blive enige om at fremsætte et sådant forslag.

Derimod vil jeg godt kommentere lidt af det, fru Anni Svanholt kom frem med. Et af hendes ønsker var, at behandlingstiden for frednings-sager blev nedsat, og hun mente – sådan måtte jeg forstå hende – at der lå meget i Naturklagenævnet. Nu er Naturklagenævnet altså den allersidste station, og det er ikke her, sagerne normalt ligger.

Jeg tror, sagsbehandlingstiden i øjeblikket er gennemsnitligt 6 måneder. Den har været lidt stigende, men det er på det niveau, den ligger for de store fredningssager, f.eks. sagen om fredning af Ringebakkerne på Bornholm, der er en ganske omfattende sag, som har kørt i mange år, fordi der uden tvivl har været utrolig mange juridiske ting, der skulle afklares. Men det betyder også, at de lodsejere, som har fået at vide

den første dag, at nu må de ikke gøre det og det, fordi området bliver fredet, muligvis bliver afskåret fra at få en indkomst. Det kan selvfølgelig godt være, der ikke er en krone at hente, og så får de selvfølgelig heller ingen erstatning. Hvis man skal forrente nul kroner, bliver det jo nul. Men hvis det har betydning for dem, og hvis man underminerer deres indkomstgrundlag, er det dog rimeligt, at de bliver honoreret fra den første dag.

Noget meget væsentligt, som jeg kunne forstå at både SF's ordfører og den radikale ordfører var meget optaget af, er, at man skal føle glæde ved fredninger og have sympati for dem, men at man følte, at der blev hetzet noget imod fredningerne på nuværende tidspunkt. Det er ingenlunde Det Konservative Folkepartis hensigt. Vi har været bærende kræfter ved gennemførelsen af mange store fredninger. Vi er glade for dem, og vi er stolte af at vise dem frem for andre, men vi har bemærket, at de giver anledning til en umådelig utilfredshed, som det fremgår af udklip som dem, hr. Aage Brusgaard kom med. De regler, vi har i dag, skaber en negativ stemning omkring fredningerne, og det ønsker vi mindst af alt.

Vi har noteret os, at når naturgasselskaberne – og vi er i øvrigt kritiske over for meget af deres praksis – har været ude og grave ledninger ned, plejer de at være lidt mere rundhåndede og få ordnet tingene lidt hurtigere. Og hvad betyder det? Det betyder, at lodsejerne tager imod dem med kyshånd og siger: O.k., her skal vi ikke larme og gøre indvendinger. Det betyder meget, at man er lidt rundhåndet, når man lægger beslag på eller indskrænker folks råderet over deres egen ejendom, som de har passet og plejet i mange år, og jeg synes, det skal være kendetegnende for det offentlige, når der gribes ind i folks private ejendomsret, at man behandler folk ordentligt og giver dem en erstatning, der kan føles i pengepungen. Så siger folk pænt tak.

Fru Anni Svanholt mener, at der ikke rigtig er nogen begrundelse for at fremsætte forslaget; men som jeg forstod hende, tror jeg nærmest, hun har misforstået forslaget. Når der bliver rejst en fredningssag, er det jo allerede fra den første dag, og indtil fredningen er gennemført, man ikke må gøre nogen ting. Hvis man f.eks. gerne vil plante juletræer, som man plejer, men arealet så bliver fredet og en del af fredningsforslaget indebærer, at man ikke må plante de juletræer, er man jo afskåret fra at få den indkomst.

Man kan måske få tilladelse til en anden afgrøde, der giver en lavere forrentning, men så er der jo en forskel. Det er den forskel, vi er ude på at fjerne, så den pågældende ikke skal føle sig snydt og gå rundt og bande og svovle over for sine nærmeste og mange flere og dermed lægge gift ud for kommende fredninger. Det er vi interesseret i at undgå, og det er det, der er ambitionerne bag forslaget.

Fru Elsebeth Gerner Nielsens kommentarer får mig også til at læse op fra et brev af den 24. april, jeg har fået fra præsidenten for Danmarks Naturfredningsforening i dag. Han har kommenteret vores forslag, det er vi selvfølgelig glade for, og jeg tillader mig at læse op, hvad han har skrevet som helhed om lovforslag nr. L 208, så man ikke kan beskylde mig for kun at citere de rigtig rosende bemærkninger:

»Heller ikke DN er tilfreds med, at gennemførelsen af fredninger ofte strækker sig over 5-10 år. En forrentning af eventuel erstatning i forbindelse med en fredningssag fra rejsningstidspunktet kan være et middel, der måske kan fremskynde sagsbehandlingen i fredningssager. Det er dog noget, der må vurderes nøjere i den enkelte sag, da mange rådighedsindskrænkninger umiddelbart ikke påvirker grundejernes økonomi.«

Vi er meget tilfredse med den udmelding, og der var faktisk et element, jeg ikke har været helt opmærksom på, men som jeg tror vi skal dyrke lidt i udvalget. Det er muligheden for, at det kan speede sagsbehandlingen lidt op, og at de mennesker, der arbejder med fredningssagerne, tænker: Jamen det er jo egentlig rigtigt, at det koster den pågældende ejer penge, mens vi behandler denne sag, så skulle vi ikke skynde os lidt?

Jeg tror, det vil være noget, der kan være med til at skabe en positiv stemning for fredningerne, og Det Konservative Folkeparti er i hvert fald klar til det. Jeg håber som sagt, at det notat, ministeren kommer med, kan sætte skub i processen, og at vi måske kan finde en anden løsning, hvis der findes en bedre. Det er vi åbne over for, men vi skal i hvert fald sikre, at grundejerne ikke føler sig snydt.

Hr. Bent Hindrup Andersen gik på Enhedslistens vegne helt over i den anden grøft. Han ser gerne, at staten ejer al jorden. Det er ren socialisme, og der var ikke noget pakket ind. Det hele var pakket ud, vi kunne se det alle sammen, så vi kan tage afstand fra det. Det er selvfølgelig spændende at have et så antikveret par-

ti, der kan hævde den slags synspunkter, her i Folketinget; men jeg synes dog, hr. Bent Hindrup Andersen skulle prøve at tænke på ørnene, der heldigvis er kommet tilbage. De er ikke vendt tilbage til de offentligt ejede områder, han er så begejstret for; i hvert fald så vidt jeg er orienteret om de ørne, der er vendt tilbage, og som er begyndt at ruge her, har de valgt at slå sig ned på privatejede områder.

Dermed være også sagt, at det offentlige ikke altid er de bedste til at passe på vores fredede arealer; det er mange gange en fordel, at de er privatejede. Men dermed være ikke sagt, at det offentlige altid ruinerer eller ødelægger naturen, bestemt ikke. Det ville ligge mig fjernt at hævde noget sådant, jeg påpeger bare de fordele, der er ved privat ejerskab af jord, også når vi taler naturbeskyttelse. Det er meget vigtigt for Det Konservative Folkeparti at forsvare det synspunkt.

Hvis jeg skal konkludere, må jeg sige tak for udmeldingerne. Der er grundlag for at arbejde videre i udvalget, og vi vil prøve at se, om vi kan få forslaget igennem, inden samlingen slutter.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg skal sige til hr. Niels Jørgen Langkilde, at vi har ikke socialisme, bare fordi det offentlige ejer jorden – gid det var sådan, og gid vi i øvrigt også havde et ordentligt og demokratisk samfund efter den model. Jeg synes også, at når hr. Aage Brusgaard beskylder vores nuværende regering for at være socialistisk, skal vi lave en lille studiekreds om, hvad socialisme er.

Men jeg vil gerne kommentere hr. Niels Jørgen Langkildes indlæg helt konkret: Er det rigtigt forstået, at hr. Niels Jørgen Langkilde er imod den model, man har lavet med Skjern Å – nu glemmer vi, at åen skal snos og alt det dér – hvor man overtager jorden og senere hen forpagter den ud på ordentlige vilkår til lokale interessenter? Så har man jo en mulighed for at regulere i perioder, når man kan se, hvordan tingene udvikler sig, og hvis der skal ske ændringer, står de i forhold til de forpagtningsaftaler, der er indgået. Er det egentlig ikke en meget rimelig måde at gøre det på, når man gerne vil bevare de ekstensive områder?

Og så kan jeg sige til hr. Niels Jørgen Langkilde, at i New Zealand var et af resultaterne af, at man helt fjernede landbrugsstøtten, netop, at alle de oprindelige marginaljorder blev til mar-

ginaljorder igen. Så det er egentlig landbrugsstøtten herhjemme – hvor hr. Peter Hansen-Nords planøkonomi jo kommer ind i billedet – der er hovedårsagen til, at det kan betale sig at dyrke intensivt på f.eks. fredede våde enge.

Niels Jørgen Langkilde (KF):

Det Konservative Folkeparti var medvirkende til det utrolig flotte projekt at få Skjern Å bragt tilbage til sin oprindelige skikkelse, og det er vi glade for. Men med hensyn til jordforholdene er det jo sådan, at vi hellere så, at de omkringliggende jorder var i privat eje, og her har vi altså været med til den modsatte løsning.

Jeg ved godt, at de forhandlinger, der i øjeblikket foregår om jordfordelingen, er hemmelige, men jeg tror ikke, jeg generer de igangværende jordforhandlinger ved her fra Folketingets talerstol at tilstå, at vi vil gerne have, at de arealer, der ligger langs med åen, kan være privatejede, men forhandlingerne er altså i gang, og dem skal vi ikke forstyrre, men lade dem, der arbejder med det, prøve også at få fordelt den jord, der mangler at blive fordelt.

Og så ser vi i øvrigt frem til snart at få et møde om Skjern Å-projektet, for jeg tror, det er så ømt et område, at vi står os ved ikke at tage den helt store Skjern Å-diskussion i øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 109:

Forslag til folketingsbeslutning om registrering af rådighedsindskrænkninger på fast ejendom.

Af Niels Jørgen Langkilde (KF), Hans Christian Schmidt (V), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl.

(FremSAT 1/4 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

De borgerlige partier har udarbejdet et beslutningsforslag, der pålægger regeringen at sikre, at rådighedsindskrænkninger på fast ejendom bliver specificeret over for ejeren, og at de i øvrigt fremover indgår i den almindelige ejendomsvurdering.

Regeringen tilkendegav i december 1996 i sin redegørelse til Folketinget om udviklingen med hensyn til forvaltningsmyndighedernes adgang til privat ejendom uden retskendelse og med hensyn til erstatningsfri regulering inden for plan-, miljø- og naturbeskyttelsesområdet, at regeringen er indstillet på at imødekomme den enkelte jordejers behov for og ønske om information om en eventuel regulering.

Siden er der blevet nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for jordbrugserhvervet og de grønne organisationer og de relevante myndigheder, og udvalget skal inden udgangen af 1997 komme med forslag til en informationsindsats rettet mod den enkelte landmand om de gældende reguleringer.

Udvalget har holdt sit første møde og vil komme med forslag til information vedrørende generelle arealreguleringer og ikke blot om reguleringer, der medfører rådighedsindskrænkninger på den enkelte ejendom.

På baggrund af det udvalgsarbejde, der allerede er sat i gang, finder regeringen ikke grundlag for at støtte de borgerlige partiers forslag.

Den anden del af forslaget, som skal pålægge regeringen at sikre, at der ved fremtidige vurderinger tages særskilt højde for alle rådighedsindskrænkninger på en ejendom, er jeg helt uforstående over for, for skatteministeren har så sent som i november sidste år over for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg redegjort for